

MILJÖKONSEKVENSER

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN

SVENLJUNGA

CENTRALORT

2007-02-12

SVENLJUNGA KOMMUN

**SVENLJUNGA
KOMMUN**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN SVENLJUNGA CENTRALORT

Läsanvisning.....	3
-------------------	---

MILJÖKONSEKVENSER OCH MOTSTÅENDE INTRESSEN

Lagstiftning och motstående intressen.....	5
Påverkan på:	
Natur.....	6
Kulturmiljö.....	6
Friluftsliv/Rekreation.....	6
Mark och stabilitet.....	6
Risk för förorenad mark.....	7
Radon.....	7
Trafik.....	7
Farligt gods.....	7
Elektromagnetiska fält.....	8
Luft.....	8
Skyddsavstånd.....	8
Buller.....	8
Vatten.....	8
Föroreningar till dagvatten.....	8
Översvämning och skred.....	9

REKOMMENDATIONER HÄLSA OCH SÄKERHET.....	9
---	---

PLANFÖRSLAGET I RELATION TILL DE SVENSKA MILJÖMÅLEN.....	10
---	----

Läsanvisning

Den fördjupade översiktsplanen har delats upp i tre särskilda dokument.
Dessa är:

- Fördjupad översiktsplan, Svenljunga, centralort
- Planeringsförutsättningar
- **Miljökonsekvensbeskrivning**

Detta dokument innehåller eventuella miljökonsekvenser för den fördjupade översiktsplanen för Svenljunga som utgör ett förslag till utveckling för centralorten

MILJÖKONSEKVENSER OCH MOTSTÅENDE INTRESSEN

Miljökonsekvenserna i detta kapitel redovisar i korta beskrivningar de konsekvenser den föreslagna markanvändningen kan få för miljön. En ”MKB-checklista” har upprättats för att behandla olika ämnesområden. En djupare analys och beskrivning kan bli aktuell vid en efterföljande detaljplaneläggning av området om planen/planerna medför betydande påverkan på miljön, hälsan eller hushållningen med naturresurser.

Vid användning av mark och vatten kan olika intressen komma i konflikt med varandra. Detta gäller både vid pågående användning och vid en förändring. Exempel på konflikter vid en pågående markanvändning är när vägar med en betydande trafik innebär buller för närliggande bostäder. Här behandlas enbart föreslagna vägar och bebyggelseområden. På rekommendationskartan redovisas föreslagna bebyggelseområden och nya sträckningar av väg 156 samt berörda bevarandeintressen.

En jämförelse med ett 0-alternativ, d v s om ingen utveckling sker i området enligt denna plan, görs i förslagsdelen.

Lagstiftning, rekommendationer m.m.

En översiktlig miljökonsekvensbeskrivning i form av en MKB-checklista har upprättats som underlag för planarbetet.

Utifrån MKB-checklistan har främst följande noterats:

- Planerat användande strider i sak inte mot översikts- och detaljplaner, naturvårdsprogram eller i övrigt känt relevant bakgrundsmaterial.
- Om ingen planering görs för aktuellt område kommer detta att innebära att verksamheter i form av industri m. m. vänder sig till andra orter.
- Gällande översiktsplan (ÖP) rekommenderar att aktuellt planområde är lämpligt för de åtgärder som planeras.
- Boverkets allmänna råd enligt publikation ”Bättre plats för arbete” skall tillämpas.
- Beroende på verksamhetens art kan tillståndsprövning komma att ske för anläggning eller åtgärd utifrån miljölagstiftningen.
- Strandskydd gäller för områden utmed Ätran med 100 meter. Ny bebyggelse ska planeras utanför strandskyddsområdet.

Områdena nedan har diskuterats under mycket lång tid och innebär lämpliga och önskvärda bostadsområden med hänsyn till utbyggnadsbehov, ortens struktur, kostnader och berörda motstående intressen.

Påverkan på: Natur

Inom planområdet finns ett antal områden av kommunalt intresse, dock inga områden av riksintresse.

Område 2, Furulund, berör ett orört landskap och vissa naturvårdsintressen.

Område 3, Herrekvarn, berör jordbruk, ett delvis öppet landskap, skogsmark och strövområde. Trafiken igenom del av Torstorphområdet skulle öka. Strandområde vid Lillån berörs i ringa grad. Med föreslagen gc-väg ökar dock trafiksäkerheten och tillgängligheten till strandområdet.

Område 4, Torstorp, berör i huvudsak endast skogsmark utan kända bevarandehänsynerna. Trafiken igenom del av Torstorphområdet ökas, men bedöms inte bli störande.

Område 5, Herrekvarn östra, berör i likhet med område 5 skogsmark och innebär en ökad trafik igenom ett befintligt bostadsområde. (Reservområde för bostäder.)

Område 6, Karlsberg södra, berör ett orört och delvis öppet landskap, jordbruksmark (Ebbarp) och en inventerad lövskog. Jordbruksmarken och det öppna området är ganska litet. (Reservområde för bostäder.)

Område 7, Bergsäter, berör jordbruk och landskapsbild samt ett lövskogsparti, som utgör nyckelbiotop. Vidare berörs del av ett större parti med triviallövskog. För en stor del av området finns fastställd detaljplan.

Område 8, Brokvarn, berör i huvudsak endast skogsmark utan kända bevarandehänsynerna. Det är ett viktigt framtida arbetsområde, då det ger möjlighet till lokalisering av större eller miljöstörande industrier.

Konsekvenser:

Flera av de för bebyggelse intressanta områdena ligger inom skogsmark, t ex vid Karlsberg och Furulund i väster samt vid Herrekvarn och Torstorp i öster.

Inom planområdet finns ett antal naturtyper som till stor del saknar värde ur produktionssynpunkt, exempelvis moss- och myrmarker. Dessa är emellertid av stort värde för friluftslivet och den allmänna naturvården. Samtidigt kan de vara känsliga ur ekologisk synvinkel.

Vid Ebbarp berörs jordbruksområde av föreslagna bostäder samt föreslagen ny sträckning av väg 156. Ett av områdena är utlagt som reservområde och bedöms inte behövas före år 2015 enligt länsstyrelsen och vägverket.

Ett område vid Viseberg och ett industriområde vid Bergsäter berör ett lövskogsbestand. För Svenljungas del, med tillgång till stora och tätortsnära grönområden, främst Viseberg och i Ätrans dalgång, står inte planförslaget i strid mot målet att bevara de tätortsnära strövområdena och det omväxlande landskapet.

Kulturmiljö

Område 1, Centrum, berör både bevarande- och exploateringsintressen.

Konsekvenser: Risk kan finnas att bevaransvärda byggnader och miljöer påverkas, att luftigheten går förlorad och att ny bebyggelse får en olämplig placering och utformning.

Friluftsliv/ rekreation

Genom att området tas i anspråk så inskränker det på det rörliga friluftslivet i vissa områden.

Konsekvenser: Genom att närområdet i övrigt består av större naturområden o. dyl. bör konsekvenserna av en utbyggnad kunna accepteras.

Mark och stabilitet:

Grundförhållandena är goda men vid Ätran kan smärre partier visa lägre stabilitet vilket kan leda till skred.

Konsekvenser: De geotekniska förutsättningarna måste klarläggas i samband med bebyggelse.

Risk för förorenad mark

Risk för förorenad mark finns på alla platser där det har bedrivits någon form av verksamhet till exempel deponier, bensinstationer och kemtvättar. En deponianläggning på fastigheten Moga 1:11 ligger 300 meter från planområdet och 400 meter från planerat verksamhetsområde. Mellan deponien och planområdet finns våtmark. Enligt Länsstyrelsens MIFO-inventering finns tio fastigheter där marken kan vara förorenad. (Se fastigheterna i delen *Planeringsförutsättningar* och rubriken *Hälsa och säkerhet*.)

Konsekvenser: Alla områden med misstänkt föroreningsrisk ska undersökas.

Radon

Risken för radon kan inte uteslutas.

Konsekvenser: Radonundersökning bör utföras i samband med ny- om- och tillbyggnader.

Trafik

Vägar där trafiken kan medföra störningar är främst vägarna 154 , 156 och Järnvägsgatan – Kindsvägen.

Väg **156 väster** berör jordbruk, grusfyndighet, ett orört och delvis öppet landskap, vissa naturvårdsintressen, skyddsområde för vattentäkt samt befintligt industriområde. Vägen innebär att jordbruksmark, grusfyndighet och ett orört landskap påverkas. Vägen bedöms kunna läggas så, att endast en mindre del av lövskogspartiet tas i anspråk och att skogsbrynet i övrigt kan sparas. Vattentäkten kan skyddas genom tekniska åtgärder vid vägbyggandet. Industriområdet berörs av en ökad trafik men får bättre tillgänglighet.

Väg **156 öster** berör i huvudsak endast skog men innebär att den direkta kontakten mellan skola – fritidsanläggning och strövområden i söder bryts.

Konsekvenser: Mot den inverkan, som vägbyggnaderna ovan innebär, skall ställas den nytta som erhålls genom mindre störningar i centrum, ökad framkomlighet och högre trafiksäkerhet, särskilt i den östra delen. Nyttan av vägen måste anses vara större än kostnaderna och påverkan i övrigt.

Rekommenderade skyddsavstånd ska tillämpas. Till länsväg 154 och 156 är skyddsavståndet 30 meter. Övriga allmänna vägar har 12 meters skyddsavstånd. Svenljungas strategiska läge för kollektivtrafiken innebär att ytor för pendlingsparkering bör studeras och utvecklas såväl som gång- och cykelförbindelserna. Planen ger därmed en flexibel lösning på en framtida ökning av kollektivtrafiken.

Farligt gods

Transporter av farligt gods bland annat gasol, soda, oljor med mera sker på de större vägarna, varvid transporter till och från tätorten sker via länsvägar 154 och 156. Väg 154 är primärled för farligt gods.

Konsekvenser:

Med hänsyn till den trafikintensitet som råder på väg 154 bedöms risken med transporter med farligt gods inte vara försumbar.

Elektromagnetiska fält

I dagsläget finns inga gränsvärden för magnetfält utan försiktighetsprincipen skall tillämpas. Ett värde som bedöms ge betryggande säkerhet enligt Statens Strålskyddsinstitut är det magnetiska kraftfältet om 0,2 μ T (microTesla). Se delen *Planeringsförutsättningar* angående rekommenderade/beräknade avstånd mellan bostäder och kraftledningar med olika styrka.

Luft

Det finns inga kända utsläpp till luft som överskrider miljö kvalitetsnormen för luft.

Skyddsavstånd

I vissa fall förekommer en relativ närhet mellan bostäder och verksamheter.

Konsekvenser: Skriften "Bättre plats för arbete" ska tillämpas vid bedömning och lämpliga avstånd mellan bostäder och verksamheter.

Buller

En skjutbana söder om Svedjan har ett otillräckligt skyddsområde. Tillståndet för verksamheten har gått ut. Skjutbanan ska avvecklas. Förhållandena beskrivs närmare i delrapporten till aktualitetsförklaringen. Beträffande skyddsavstånd från vägtrafik se under rubriken trafikarbete.

Vatten

Kalkning av sjöar större än 10 ha utförs i anslutning till planområdet.

Föroreningar till dagvatten

Föroreningar till dagvattnet kan förekomma inom planområdet.

Konsekvenser:

Vid verksamhetsområden kan hårdgjorda ytor vara vanligt förekommande. Då måste dagvattenhanteringen fungera väl, särskilt om det är mycket trafik på dessa ytor. Risken för läckage av bensin, oljor och andra giftiga ämnen måste omhändertas effektivt. Lokalt omhändertagande av dagvatten ska eftersträvas inom planområdet.

Översvämningsrisk och skred

SMHI har gjort en översvämningskartering för Ätran. Med kommunen som

huvudman och med länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen som medverkande har ett arbete påbörjats, som syftar till upprepning av nedfallna träd m m för att minska dämningensrisken. Med de avsedda åtgärderna bedöms översvämningensriskerna komma att minska väsentligt.

REKOMMENDATIONER HÄLSA OCH SÄKERHET

Bebyggelseområden ska lokaliseras med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

- En **risk- och sårbarhetsanalys** har utarbetats.
- **Sjöar större än 10 ha** omfattas av kalkningsplan
- **Miljökvalitetsnormen för luft** ska inte överskridas.
- **Tillstånd enligt miljöskyddslagen** krävs för vissa verksamheter.
- **Statens Planverks rapport ”Bättre plats för arbete”** ska vara vägledande vid lokalisering av verksamheter.
- Ett fåtal fastigheter i centrum är utsatta för **störningar**.
- **Rekommenderade byggnadsfria avstånd till större vägar** ska hållas.
- **Vägnätet** kännetecknas av en relativt **god plan- och profilstandard**.
- **Utbyggnad av gång- och cykelvägar** bör prioriteras.
- **Väg 154** är en primärled för **farligt gods**. Bättre kartläggning av kemiska ämnen och miljöfarligt avfall behöver utföras.
- **Räddningstjänsten** är välplacerad med hänsyn till insatstid.
- **Föroreningar i mark och vatten** utgörs dels av sur nederbörd, dels av föroreningar vid gamla bensinstationer. Tio fastigheter kan enligt länsstyrelsens MIFO-inventering vara förorenad. Se planeringsunderlag.
- **Radonmätning** rekommenderas alltid före bostadsbyggande.
- **Risk för skred** längs Ätran ska kontrolleras.
- **Risk för översvämning** längs Ätran ska kontrolleras.
- **Rekommenderade skyddsavstånd till kraftledningar** ska hållas.
- **Rekommenderade skyddsavstånd till större transformatoranläggningar** bör hållas med hänsyn till buller och elektromagnetiska fält.

PLANFÖRSLAGET I RELATION TILL DE SVENSKA MILJÖMÅLEN

Nyexploateringar medför påverkan på miljön på olika sätt. Miljömål kommer troligtvis att beröras vid utbyggnader enligt denna plan.

Miljömål som är aktuella i planområdet är följande:

- *Frisk luft*
- *Grundvatten av god kvalitet*
- *Levande sjöar och vattendrag*
- *Myllrande våtmarker*
- *Ingen övergödning*
- *Bara naturlig försurning*
- *Levande skogar*
- *Ett rikt odlingslandskap*
- *En god bebyggd miljö*
- *En giftfri miljö*
- *En säker strålmiljö*
- *Skyddande ozonskikt*
- *Begränsad klimatpåverkan*
- *Ett rikt djur- och växtliv*

Miljömål som kan komma att beröras är enligt följande:

Buller kommer att uppstå främst från trafik och eventuellt även från industrier. Bullernivåer från trafik och verksamheter måste följa Naturvårdsverkets riktlinjer samt skyddsavstånd enligt "Bättre plats för arbete" för att uppnå en **God bebyggd miljö** som är ett av de svenska miljömålen. Vidare bör byggnader och anläggningar utformas som en **God bebyggd miljö**.

Vidare för att få en **God bebyggd miljö** måste naturvärdena i området i största möjligaste mån bevaras och utvecklas. Oexploaterade naturområden som skog och öppen odlingsmark kommer att tas i anspråk. Därför är det viktigt att det finns grönstruktur i och mellan verksamhetsområdena. Exempelvis bevaras **våtmarker**, lövskogsområden och gröna stråk mellan planerade bebyggelseområden i förslaget. Detta ger förutsättningar för inslag av **levande skog** och **odlingslandskap** i närhet till centralortens kärna. Vid odlingslandskapets nyttjande är det av vikt att **minimera övergödning** med dess påverkan.

Även trafiksäker miljö innefattas för att uppnå en **God bebyggd miljö**.

Utsläpp till luften via trafik och verksamheter berör bl. a. miljömålen **Begränsad klimatpåverkan** och **Frisk luft**. Trafiken i området förväntas öka.

Handelsutveckling påverkar trafikarbetet. Människor utanför kommunen kan välja Svenljunga för att handla vilket då ger mer trafik. Samtidigt kan befolkningen inom kommunen välja centralorten istället för Borås för inköp, vilket kan generera mindre trafik i kommunen. Att minska arbetspendlingen från kommunen till Borås, öka kollektivtrafikandelen. Gemensam uppvärmning, kan bidra till att hålla nere utsläppsnivåerna och därmed påverkan på **Ozonskikt** och **Begränsa klimatpåverkan**. Gång- och cykeltrafikstråk kan bidra till att människor tar cykeln eller promenerar istället för att välja bilen och därmed sträva efter en **Giftfri miljö**.

De nationella miljömålen **Levande sjöar och vattendrag**, **Grundvatten av god kvalitet** och **Myllrande våtmarker** påverkas av utsläpp till mark och vatten. Genom att avstånd hålls till Ätran och att ingen verksamhet eller åtgärder avses ske i våtmarksområden samt att lokal dagvattenhantering med mål om hög andel vegetation och låg andel hårdgjorda ytor ska ske, ges förutsättningar för att eftersträva nämnda miljömål.

Eftersom verksamheter planeras i området finns miljörisker med utsläpp till både luft mark och vatten. Verksamheter som förorenar luft med giftiga utsläpp bör som tidigare nämnts prövas restriktivt vid framtida tillståndsbedömningar för att sträva efter miljömålet **Giftfri miljö**.

Miljö kvalitetsmålet **Ett rikt växt- och djurliv** innebär att människor ska ha tillgång till en god kultur- och naturmiljö med en rikt biologisk mångfald som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd. Detta mål uppfylls genom att den fördjupade översiktsplanen tar hänsyn till och sparar de områden som har pekats ut som värdefulla ur natursynpunkt.